

elt, zijn losse
zijn op zich
ander opvol-
te in anecdo-
et volk wel
ag kan bren-
geheel. Het
oud niet. De
umpen, maar
vorsteling als
beurtenis, als
resolten, zich
heel.

kunstzin van
il, gript eer
zijn kunsttoog
nu, met dat
el heerlijkers
in het majes-
het volk nog
renswaardige

ot in de oom-
motieven van
en ziet hij niet
in de helden
dt ze uit hun
agen, uit hun
ed, waarmee

ver maanden
in uit tal van
agen, en ge-
en geheel tij-
dstzin houdt
t verschijne-
en den duur
van het ge-
gint het alles
en, dat er één
en motief is,
wt, en waar-
om een mid-

ijn geest één
twing van de
en, met artis-
t een achter-
ndere terug-
l waarop de
orschijn tre-
men in zijn
Niet hij was
n mee. Dus
geheel terug.

en nu
hem, en de
geeft hij dat
er in hooger
ling passend,
s gebeurd is,
verleden, wat
driep en ver-

ht, als de po-
a en gebeur-
van heel een
ergetelheid te
orm, als over-
voortleven en
reken.

en is er wat
Men ziet de
worstelingen,
ingen. Maar
uilt een ge-
ondeloovige
Zuid-Afrika,
ooger mach-
en zijn groot,
is nog een
es schikt en

een helden-
gevoeld en
orsteling met
dichter, dat
daarbaar en
niet tevens
verking van
het gewone

oor dit gor-
nwaart die
ke machten,
richt en ter
En daarom
op keer, op
hun bloed
goden, waar
en beschikt

as dat be-
oden en go-
sters telken
hen doet,
chikkingen,

et Helden-
zanger,
ng in vloei-
gieten, dan
h door zijn

le episoden,
ewondering
te machtinge
or het oog

leden terug,
is een heilig
eten, dan ge-
nale groot-
ver heel de

tionale let-
als dat onze
nooit haar

k aan zijn
at heimwee

os van Ho-
zijn natio-
a geschon-

ken worden, dat het straks zulk een Hel-
dendichter in zijn midden ziet opstaan, dan
zal 't meest daardoor die duurzame kracht
aan Zuid-Afrika's toekomst worden ver-
zekerd, die een volk eerst dan bezit, als
het zijn heroisch verleden steeds, alsof, het
tegenwoordig ware, voor zich ziet.

Recensien.

Christelijk Militair Blad. Orgaan van de
Nationals Christen-Officieren-Vereeniging. Bil-
verium, J. H. Witzel. Uitgegeven voor rek-
ning van de Vereeniging.

Onder dezen titel werd ons ter aankondi-
ging het eerste nummer toegezonden van een
nieuw opgericht Christelijk orgaan. Het staat
onder redactie van de H.H. kolonel J. G. U.
Schoch en J. J. B. Fanoy, wier voornemen is
het blad voortloop om de zes weken te laten
verschijnen.

Dit eerste nummer heeft tot hoofdinhoud de
wordings-geschiedenis en de oprichting van de
Vereeniging, wier orgaan het is.

Doel der Vereeniging is:
Ten 1. Krachtig — doch gepast — werk-
zaam te zijn voor de verspreiding der Christe-
lijke beginselen onder de minderen (militairen)
en de kameraden.

Ten 2. Bij daartoe geschikte gelegenheden
saam te komen tot het bespreken van leger-
en vlootbelangen, uit een Christelijk oogpunt.

Met het orgaan stelt men zich voor, de be-
langstellende Christenen in en buiten de krijgs-
macht voor te lichten omtrent de verschillende
militaire en maritieme aangelegenheden, in ver-
band met het standpunt door de Vereeniging
ingenomen, en tevens aan de verspreiding der
kennis van Gods Woord bevoorliefd te zijn.

Er is geen twijfel aan, of deze Vereeniging zal
door ons Christenvolk met blijdschap begroet
worden en dit orgaan kan zich bij voorbaat
van een welwillende opname in den kring van
de Christelijke pers verzekerd houden.

Inzonderheid de artikelenreeks over den
grondslag, het doel enz. der Vereeniging wach-
ten wij met belangstelling af.

Eine Bibliothek der Symbole und Theologi-
scher Tractate zur Bekämpfung des Priscilla-
nismus und westgotischen Arianismus aus den VII.
Jahrhundert.

Onder bovenstaanden titel verscheen in de
„Vorlesungen zur Christlichen Literatur und
Dogmengeschichte, herausgegeben von Dr. A.
Ehrhard und Dr. J. P. Kirsch, eine studie van
Prof. Dr. Karl Konstantin.

In de hofbibliotheek te Karlsruhe bevindt
zich de beroemde Codex Augustinus XVIII.
Deze codex bevat o. a. een rijk verzameling
teksten van kerkelijke symbolen met verklar-
ingen daarover en gewichtige antianianische
tractaten.

Welnu, dit deel van den codex heeft Dr.
Konstantin aan een nauwgezet onderzoek onder-
worpen en daarvan geeft hij hier de resultaten.

De hoogleeraar toont aan — en zijn betoog is
klemmend — dat deze collectie niet eerst in de
9de of 10de eeuw, zoals men wel gemeend
heeft, maar reeds in het laatste der 6de eeuw
is ontstaan; dat haar vaderland Spanje is; dat
zij hoogst belangrijk is, daar het doel er van
zeker was, uit de symbolen der Priscilla-
nisme en het westgotische Arianisme van de
6e eeuw te bestrijden. M. I. levert deze studie
van Prof. Konstantin voor de geschiedenis der
theologische literatuur in Spanje een gewichtige
bijdrage.

WIMMOGA.

Voor Kootwijk's Scholen.

In hartelijken dank ontvangen:
Ingekomen bij Dr. J. H. HOUTZAGERS: Door
den heer G. J. v. d. Meijde te Ouderkerk a. d.
IJssel, van de Chr. Jongel. vereen. / 2; van den
heer G. F. Taats te Rotterdam / 2; van de
kerk van Amhem, voor Kootwijk's scholen,
collecte / 25.

Dringend bevelen wij den vrienden van Chris-
telijk onderwijs onze scholen aan.

D. HULLEMAN,

Kootwijk. Penningmeester.

Officiële Berichten.

Classe 'a-Hertogenbosch.

De Classe 'a-Hertogenbosch van de Gerefor-
meerde kerken heeft in hare vergadering van
17 Jan. 1901, bijgestaan door de Provinciale
deputaten ad Ex., den Eerw. heer Joh. Jansen
persoonlijk geëxamineerd en hem met alle stem-
men toegelaten tot de bediening des Woords
en der Sacramenten.

Uit naam der Classe,
J. VAN HARBINGEN KZ., Scriba.

Buitenland.

Duitsland. Prof. Delitzsch over uit-
gravingen in het oude Babylon.

Omtrent de uitgravingen in het oude Baby-
lonie, deed de orientalist, professor Dr. Delitzsch,
in een voordracht te Berlijn, den 20sten No-
vember gehouden, de volgende interessante me-
delingen. Wij houden ons hierbij aan het
verslag, dat van genoemde voordracht gegeven
werd in het bekende Christelijk orgaan de
Kruiszeitung.

„Babylonie is het vaderland van de litera-
tuur op tafeltjes van klei, van de afbeeldingen
in gebakken klei, van de engelen, van de che-
rubijnen en serafijnen. Enkele dezer afbeeldin-
gen gelijken nauwkeurig op de voorstellingen,
die wij ons daarvan maken. Ook worden daar
monnen en duivels zooveel mogelijk voorgesteld
op een manier om afkeer te wekken. Daarbij
ontbreken voorstellingen van een strijd tusschen
de engelen des lichts en der duisternis niet. Van
onschathare waarde zijn de gevonden konink-
lijke bibliotheek, het koninklijk archief en an-
dere overblijfselen van andere letterkundige
producten.

De Koningen lieten op reusachtige acht-
of tienhoekige piramis van klei, de geschiedenis
hunner regering vereeuwigen. Maar ook al het
andere werd met een fijn stift geschreven in
weeke klei, die dan gebakken werd. De private
bibliotheek van Salmasser levert het bewijs,

dat de menschen toentertijd dezelfde gedachten
en gevoelens hadden als tegenwoordig. Een
herveling verzekert, dat hij dagelijks voor het
leven van den Koning en voor dat der
Koningin moeder bidt. Een ond dienaar verzoekt
den Koning, door middel van twee kleifafelij-
den, zijn zoon page bij den Koning worden mocht.
Hij knipt nu op zijn buik, zoo verzekert de
dienaar, en wanneer hij niet meer kon, zou hij
zijn betuigingen van eerbied met de ellebogen
voorzetten. Op de groote tafels der publieke
bibliotheek vinden wij de geheele wijsheid der
oude Babyloniërs vermeld. In het epos der
wereldschepping vinden wij dezelfde voorstel-
lingen als in Genesis; het verhaal van den
zondvloed schijnt nog origineeler dan het bijbe-
sche bericht. Wij vinden dezelfde ethische
gedachten, dezelfde uitingen van boete, dezelfde
smectingen om vergeving, hetzelfde verlangen
naar genade en verlossing als in de psalmen
des Ouden Testaments. Gelijkt in het Oude
Testament (?) zoo vraagt de priester den man,
die met krankheid bezocht werd, naar zijne
zonde, of hij ook overspel met de vrouw van
zijn naaste bedreven heeft en of hij het gebod
der liefde heeft opgevolgd. Ook de contracten,
die hij het doen van zaken, bij het geven van
onderwijs en bij het aangaan van huwelijken
gesloten werden, geven een interessanten blik
in de oude beschaving. Men vernemen, dat de
schoonzoons van een man een groote menigte
vree en de dochter krijgt. Een van de kostbaarste
gedenkstukken van Babyloniërs kunst is uit
het paleis van Nebukadnezar gegraven; het is
een witte leeuw van gebakken klei met gele
manen. Merkwaardig is het, dat de Babyloniërs
beschaving gedurende 1700 jaar op dezelfde
hoogte is blijven staan. Merkwaardig is ook
het feit, dat de Babyloniërs, die oorspron-
kelijk, evenals alle Semieten monotheïstisch
(aanhouders van één God) geweest zijn, daarna,
trots hunne hooge beschaving, gedurende 3000
jaren, den afschuwelijksten beeldendienst en het
veelgodendom gehuldigd hebben. Dit is te wijten
aan den invloed der Sumeriërs, aan welke wij
de loedeling van het uur in 60 minuten en van
den cirkelomtrek in 360 graden danken. Tot
aan het begin van 5000 voor Christus reikt ons
blik, wanneer wij de gedenkstukken van kunst
en letterkunde van het oude Babylon en van het
oude Assur beschouwen.

Wij geven deze mededeelingen gelijk wij ze
ontvingen, en plaatsen een tweetal vraagtekens.
Wij houden er ons aan, dat de Heere God
Abraham uit Ur der Chaldeërs geroepen heeft,
opdat in hem en in zijn zaad de kennis van
den eenigen waarachtigen God zou bewaard blij-
ven. Dat hij andere volken daarom hetzelfde
zou gevonden zijn, als datgene wat de Heere
aan het volk Israël verleende, achten wij gansch
onannemelijk. Zoo hebben vele schrijvers be-
weerd, dat de offers, die door het volk van Israël
gebracht werden, in den grond der zaak dezelfde
waren, welke de heidenen aan hunne afgoden
brachten. Maar zij, die eenigzins doorgedrongen
zijn tot datgene, wat de offers van het Oude Ver-
bond voor het geestelijk Israël waren, verstaan
dat, dat door het doen slachten van dieren, de
Heere wilde te kennen geven, dat Hij door zijn
Zoon wilde komen tot den zondaar, terwijl de
heidenen meenden, door hunne offers op te
klimmen tot hunne goden om hun toorn te ver-
zoeken.

Doch dit neemt niet weg, dat ook hetgeen in
de voordracht van den hoogleeraar Delitzsch
wordt medegedeeld, de waarheid van hetgeen de
Schrift leert, komt bevestigen.

Frankrijk. Strijd tegen Rome. F. de
Brunetiere, goed Roomsche geworden.
Het ministerie, dat tegenwoordig in Frankrijk
aan het roer is, wil in de volksvertegenwoordig-
ing doordringen, dat de verschillende klooster-
orden van hunne bezittingen zullen beroofd
worden. Deze orden hebben een grondbeed
van 49,000 hectaren, dat een waarde van 1100
miljoen francs vertegenwoordigen. „Al dat
kapitaal in de doode hand moet verdwijnen!“
is de leuze der regering. Enige jaren geleden
werd in de wetgeving opgenomen, dat de
kerken geen schenkingen of legaten tot kapitaal-
vermeerdering mochten aanvaarden; nu schijnt
de regering ook de bestaande kapitalen te
willen aantasten.

De paus heeft over deze zaak een brief aan
den aartsbisschop van Parijs geschreven, waarin
hij voor de bedreigde congregatie in de bres
springt. Doch het is de vraag, of deze inneming
den dreigenden slag van de verschillende broeder-
en zusterschappen zal afwenden. Naar recht
schijnt er niet meer gevraagd te worden als
de macht der gehate clericalen maar kan
gebruikt worden.

De bekende hoofdredacteur van de *Revue*
des deux Mondes, de heer Ferd. Brunetiere, heeft
met zekere ostentatie bekend gemaakt, dat hij
tot de Roomsche Kerk is bekeerd. Sedert hij
zijnne opwachting maakte bij den Paus, was
deze stap te verwachten. In een voordracht
heeft hij rekenschap van zijn doen gegeven.
Daarin beweert hij, dat noch de filosofie, noch
de wetenschap, noch de exegese (uitleg-
kunde) in staat waren, de groote, in den grond
christelijke gedachten: „vrijheid, gelijkheid,
broederschap,“ waarop de tegenwoordige demo-
cratische maatschappij rust, te grondvesten. Zoo
heeft men daartoe een hogere autoriteit
noodig, en deze vindt hij in de Roomsche
Kerk. Wanneer iemand wil weten, wat hij,
Ferdinand Brunetiere, geloofd, dan antwoordt
hij: „dat moet zij in Rome vragen.“

Wanneer men de Franse Protestantsche
bladen wil gelooven, dan maakt de Gerefor-
meerde kerk op de Roomsche steeds meer ver-
overingen. In het departement Corréze zijn 16
gemeenten, welke in den laatste tijd de predi-
king van het Evangelie beoogden hebben, terwijl
men in andere plaatsen predikanten begeert om
begravenisplechtigheden te leiden, en te doopen.
Er is in die beweging één lichtpunt. Waar men
de prediking van Evangelische predikanten be-
geert, gaat men ook ijverig voor Protestantische
scholen. Maar de ervaring heeft ons geleerd, dat
ook de bewegingen, die onder de Roomsche
bevolking in Frankrijk ontstaan, en die uitloopen
op het ontbreken van een Protestantisch
predikant om het Evangelie te verkondigen, niet
veel waarde mogen hechten. In den regel leidt
daartoe bewegingen, die aan de religie ge-
heel vreemd zijn. Men kan het soms niet ont-
treedt, of de bisschop verplaatst een geestelijke
waarsaam de gemeente gehucht was, of de kerke-
lijke autoriteit weigert om in te gaan op het ver-
zoek van gemeentelieden, welke begeeren dat op
hun dorp de mis zal worden bed en, omdat de
naaste kerk te ver af is — en dan moet er een
predikant komen, om in dit troebel water te
vissen. In het eerst trekt dan de prediking van
een Protestantisch predikant door hare nieuwheid
aan; de menschen verklaren, dat zij eigenlijk nog
nooit het Woord Gods hebben hooren verkon-
digen; maar op den duur blijkt het, dat de gees-
telijke grond voor de formatie van een Gere-
formeerde kerk ontbreekt. Daaruit is het

dan ook volgens ons te verklaren, dat de
Franse protestanten, niettegenstaande alle
pogingen tot Evangelisatie van de Roomsche
bevolking, die wel geslaagd schenen, niet in
zicntiaal vooruitgaan, maar eerder afnemen.

Noord-Amerika. Het Andover Semi-
narium. Ds. Gruys over de verkiezing.
Uit welk een hoek de wind in N.-Amerika
waait, blijkt uit het feit, dat op het oude theo-
logische Seminarium van Andover zoo goed als
de leervrijheid is ingevoerd. De eerste aanval
op deze instelling werd gedaan door den hoog-
leeraar Smyth, die er de leer van de weder-
herstelling aller dingen invoerde. Wel werd
tegen die afwijking geprotesteerd, doch het
baatte niets. Feitelijk kon men selet dien tijd
op het Seminarium alles leeren wat men wilde,
al lag men, wat den vorm betreft, nog aan
zekere banden. Doch de heeren van genoemd
Seminarium wilden ook van dien formeelen
band ontslagen zijn. Het blad *The Christian*
Work schreef in zijn nummer van 13 December
daarover het volgende:

„De visitatoren van het Seminarie te Andover,
aangesteld bij de oprichting van het Seminarie
om te zorgen voor hetgeen er geleerd wordt,
hebben op besliste wijze het eenige overblij-
vende vraagstuk opgelost, dat hun nog altijd
in den weg stond. Zij hebben beslist en aldus
gerapporteerd, dat de maatregel in de statuten
voorzien betrekkelijk het openbaar voorlezen
van de geloofsbelydenis door den professor bij
zijnne installatie, en de herhaling van de geloof-
belydenis na den afloop van elk opvolgend
tijdperk van vijf jaren, aanwijzend, en niet we-
zenlijk van aard is, mits de professor zich voort-
durend aanbeveelt als een man van gezonde
en orthodoxe beginselen in de theologie, over-
eenkomstig de genoemde geloofsbelydenis, zoo
als die in de voornoemde statuten is voorge-
zien. Deze beslissing verlost de conscientie
der professoren van een zwaren last. Van nu
voortaan zijn zij vrij om te leeren wat hun to-
schijnt de waarheid te zijn, zoo lang als zij door
het bestuur erkend worden als mannen van
gezonde orthodoxe beginselen in de theologie.
Deze beslissing stemt volkomen overeen met
den tijdsgeest. Wij zien landsweeten in onbruik
komen en wij vernemen, dat de hoogste ge-
rechtshoven verklaren, dat zij haar bindende
kracht verloren hebben. Het is eenvoudig de
erkenning van dit beginsel in persoonlijke zoo
wel als publieke zaken, dat niet alleen zich
beroep van de letter op den geest, maar dat
het verleden in het licht van het heden v r-
klaart en daardoor de waarheid bewaart in
plaats van haar te laten varen. Aldus is een
groot verschil beslist, en eindelijk schrijven wij
„Finit!“ (Einde.)

Men lette op de woorden: „Van nu voort-
aan zijn zij (de professoren) vrij om te leeren
wat hun toeschijnt de waarheid te zijn,“ zoo-
lang zij door het bestuur erkend worden als
mannen van gezonde beginselen in de theologie.“

Men durft het niet aan om openlijk niet te
spreken: wij zetten de belydenis geheel op zijde,
maar de professoren behoeven haar bij hunne
installatie niet in het openbaar voor te lezen
en die voorlezing niet om de vijf jaren te her-
halen! Men zegt niet openlijk wij breken op-
zettelijk met de belydenis der kerk, om de daer-
tegen of overstaande gevoelens te kunnen be-
lijden en verkondigen, doch: al wordt de con-
fessie niet meer door de hoogleeraren voorge-
lezen, toch zijn de mannen die de studerende
jongelingschap voorgaan, van rechtzinnige be-
ginselen. Zoo wordt nog eenigermate de schijn
bewaard, alsof men niet uitgleed op de paden
des ongeloofs. Maar straks zal het blijken, dat
het Seminarium te Andover als Christelijke in-
stelling opgehouden heeft te bestaan.

Zeker met het oog op de hertiening der
Geloofsbelydenis, die in de Presbyteriaansche
kerken van Noord-Amerika aan de orde werd
gesteld, heeft Ds. W. S. Gruys het noodig ge-
oordeeld om de leer der uitverkiezing aan de
orde te stellen. Deze predikant schrijft daarover
het volgende in de *Hop*:

„De discussie die al voor jaren onder de
Presbyterianen gevoerd is geworden, en telkens
min of meer bevig weder opklaart over de leer
der uitverkiezing, wordt door de pers eigenaar-
dig behandeld.

De liberale bladen, en zelfs vele bladen die
kerk-organen geacht worden, veroordeelen in
steek gekleurde woorden de belydenis van Gods
sovereine voorverordeningen. Andere ker-
korganen die meer conservatief zijn, en enkelen
uitgezonderd, willen maar liefst over de leer
zelve zwijgen. Zeer weinig kerkbladen geven de
belydenis der uitverkiezing en de Schrift waar-
op de leer gegrond is, en hebben allen in
den mond of de genegenheid om te zeggen:
wij moeten Gods soevereine verkiezing leeren,
eerbiedigen en liefhebben.

Art. 3, sec 3 van de Westminster belydenis
leert dat door Gods besluit, tot openbaring van
Zijne heerlijkheid, sommige menschen en enge-
len gepredestineerd zijn tot het eeuwige leven
en anderen voorverordend tot den ewigen
dood. En Art. 3, sec. 4, dat deze engelen en
menschen zoo gepredestineerd en voorverordi-
neerd, particulier en onveranderlijk bepaald zijn,
en dat hun getal zoo zeker en bepaald is, dat
het noch vermeerderd of verminderd kan worden.

Denkende dat het niet onnoodig is voor
velen van onze Hollanders hier in Amerika,
die dit gemeen hebben met de broeders aan de
andere zijde des Oceans, namelijk onbekend-
heid met hunne belydenisschriften, zullen we
die woordelijk aanhalen.

„Dan volgen de aanhalingen uit de belydenis-
schriften der Geref. Kerken, die wij achterwege
laten. Het verlijdt ons echter, dat tegen het
gevaar om wat het hart der Gereformeerde kerk
te verloochenen, gewaarschuwd wordt.

AAN VRAGERS.

In Deut. 14: 7 wordt onder de herkauwende
dieren ook genoemd: De haas en het konijn.
De wetenschap zegt: niet herkauwend.
Hoe nu?

Als onze vriend C. E. M. Z. te K., eens het
gebit van een haas goed beziet, waartoe hij ten
spijnt wel in de gelegenheid wezen kan, zal hij
waarschijnlijk zelf licht ontvangen in zake 'tgeen
hij niet begrijpt.

De haas behoort gelijk we weten, tot de knaag-
dieren. Wie het gebit beziet, merkt dat. Maar
die ziet ook, hoe de kiezen van de onderkaak,
als de bek gesloten is, moeten vallen binnen
den rand van de kiezen der bovenkaak. Dit nu
is niet zoo bij de herkauwende dieren. Men kan
dan gemakkelijk ook den haas als een herkauwend
dier beschouwen. De zin der aangehaalde
woorden is dus: Al wordt ook de haas als een her-
kauwend dier beschouwd, toch moogt hij kin-
deren Israël, het niet eten wij het, gelijk dui-
delijk is, het ander kenmerk der reine dieren
mist, n.l. de verdeelde klauw.

Onze lezer H. te B. vraagt, waarom men wel
eens spreekt van „hondewer“, om boos, regen-
en stormachtig weer aan te duiden. Hij heeft
gehoord dat men dit verklaarde, door te zeg-
gen: „'t is zulk weer, dat men er geen hond of
kat zou uit jagen.“ Maar hij begrijpt die verklar-
ing niet recht.

Die laatste zal wel bij meer het geval zijn.
Immers als het weer is dat den hond niet
lijkt, dan is het juist geen hondewer. Veel-
eer zou zonnenschijn dan honde- of katterwer
moeten heten.

Een betere verklaring dunkt mij deze: In het
midten van ons land en ook hooger op, heeft
het woordje *out* in de spreektaal de betekenis
van *morg* of *twil*. In die volkstaal nu zegt
men v.a. *hooren* als men bedoelt *vooren*. Waar-
schijnlijk is dus de eigenlijke uitdrukking: „'t is
voer of *out*“, vaak uitgesproken als
hontewer. Wie dat nu niet begreep, kon er licht
„hondewer“ van maken.

Onze lezer T. J. H. te D. H. zendt ons eenige
vragen, die hier op neerkomen, of dit en dat op
Zondag mag of niet mag.

We kunnen op deze vragen niet ingaan. 1. Wij
willen dat nog veel meer zouden moeten weten,
dan de schrijver meldt; 2. wij in gevallen als de schrij-
ver aangeeft, het „mogen“ een zaak is, die van
allerlei omstandigheden afhangt, en dan nog
alderlei zeer verschillend zal beschouwd worden.
Wie den Dag des Heeren als een weldaad en
een zegen heeft leren beschouwen, is op den
rechten weg. Toch dient steeds bedacht dat
niet alles *aan* stillaant, o.a. in de natuur.
Koeien b.v. moeten gemolken; ook dienen
zieken verzorgd, moet er voor den kerkdienst

Gemengd nieuws.

De troonsbestijging van Koning Edward VII van
Engeland roept die van zijn voorgangers in de
gedachte. Opmerkelijk door gemis aan waardig-
heid en goede vormen bij een nieuwen koning was
de hooning van George II en die van Willem IV.
In *Thackeray's Vier George's* en in *Charles Gre-
ville's Memoir of the Reigns of George IV and
William IV* vindt men dienaangaande bijzonder-
heden, die even verbaschend als, door het
zonderling contrast dat zij vormen met de plechtige
voorstelling, welke men zich van een troonsbestij-
ging maakt, vernemen kan.

George I stierf te Osnabrück op 11 Juni 1727.
Het nieuws bereikte Engeland den 14en. De Lords
van den Privy Council gaven last zijn zoon, den
prins van Wales, tot koning te proclameeren, het-
geen den volgenden morgen zude geschieden om
te uur. Immiddels anelde Sir Robert Walpole
naar Richmond en kwam bemorst van de reis en
andeloos den nieuwen soeverein van zijn komst
tot den troon kennis geven. George II lag juist
in een kamerpion zijn middagslaapje te doen en
beet in zijn slecht Engelsch op de meest onhofs-
lijke wijze op de mededeeling dat hij koning van
Engeland was geworden, Walpole toe: „Dat is een
grote leugen.“ (Dat is van big lie). Willem IV
gedroeg zich bij het vernemen van zijn broeders

overlijden, dat hem tot den troon riep, zoo son-
derling en spreide zulk een minachting voor alle
hofetiquette ten toon, dat zelfs zijn gewone omgeving
er over verbaasd stond.

Anders was het bij de troonsbestijging van de
overleden Koningin Victoria. Het is bekend, op
welke waardige en treffende wijze zij het nieuws
van haar verheffing in ontvangst nam.

WINKEL.

Voor Kinderen.

GOED EN BETER.

't Is nu een 40 jaar geleden, dat in het
oosten van ons vaderland ergens een nieuwe
kerk moest gebouwd worden. Daartoe was geld
noodig en men besloot dan ook een buitenge-
wone inzameling te houden. Dat zou — ook al
omdat de leden der kerk zeer verspreid woon-
den — geschieden aan de kerkeuren en wel,
gelijk voor zulke inzamelingen, de gewoonte was,
op een zoogenoemde „offerschaal.“ Hij die 't
geld ontving, kon dan zien wat elk gaf.

Toen nu de dominee de collecte had aanbe-
volen, gingen de inzamelaars aan de deuren
staan en ieder kerkganger legde bij 't heen-
gaan op de schaal, veel of weinig, naar hij in
zijn hart had voorgenomen.

Onder hen die zoo deden, was ook een wel-
gesteld landman uit die streek. De collectant,
die hem zag aankomen en voorbijgaan, was wel
wat verbaasd en juist niet tevreden, toen hij
zag dat de heer een vrij groot koperstuk op de
schaal legde. 't Was een vreemd geldstuk, zoo
als er toen in dat deel van ons land, vele
in omloop waren, maar van weinig waarde.

Eindelijk was de inzameling afgelopen. Deont-
vangers gingen naar een kamer om 't ontvangene
te tellen. De dominee wachtte daar, wijl hij het
geld moest meenemen, dat in zijn huis tijdelijk
werd bewaard.

Al pratende, deelde een der collectanten mee,
hoe 't hem bij sommigen was tegengevallen.
„Ik had“, zei hij, „niet gedacht dat boer Peters
zoo weinig geven zou. Hij kan het toch best
missen.“

„Weet u dan zoo nauwkeurig wat hij gegeven
heeft?“

„Zeker, dominee. Ik heb het koperstuk goed
in 't oog gehouden. 't Is zoo'n vreemde stuiver.
Daar ligt het nog.“

En meteen nam de man het op en liet het
den dominee zien. Deze strekte even de hand
uit, doch tegelijk viel er iets van het koperstuk
af en op den grond. De collectant bukte zich
om 't op te rapen. Het was een zoogenoemde
gouden Willem, een tienguldenstuk. Dat was
kleverig en toen men het goed bekeek, be-
speerde men, dat er een beetje was aan rat.

De dominee, die 't koperstuk nog in de hand
hield, voelde intusschen hoe ook dat kleefde.
Nu werd hem alles duidelijk. Hij hield de
twee geldstukken bij elkaar en zei tot de
vrienden:

„Dat is een goede leer om niet te haastig te
oordeelen. Zie eens hier. Peters heeft, dat is
duidelijk, het koperstuk gegeven met een goud-
stuk er onder, en dat er tegen geplakt.“

Allen overtuigden zich, dat de leeraar gelijk
had. De inzamelaar van zoo even stond wel
wat beschaamd, en hij en iedereen erkenden dat
boer Peters, in plaats van overzuinig recht mild
gewees was.

Hij heeft dus in plaats van verkeerd heel
goed gehandeld“, zei de dominee, „maar weet
ge wat ik nog beter vind, dan het schenken van
die gift?“

Er kwam geen antwoord en de dominee ging
voort:

„Dit: Dat hij gezorgd heeft het koperstuk
boven en dus het goudstuk onder te leggen.“

Waarom zou dat nog beter geweest zijn dan
het geven zelf?

AAN VRAGERS.

In Deut. 14: 7 wordt onder de herkauwende
dieren ook genoemd: De haas en het konijn.
De wetenschap zegt: niet herkauwend.
Hoe nu?

Als onze vriend C. E. M. Z. te K., eens het
gebit van een haas goed beziet, waartoe hij ten
spijnt wel in de gelegenheid wezen kan, zal hij
waarschijnlijk zelf licht ontvangen in zake 'tgeen
hij niet begrijpt.

De haas behoort gelijk we weten, tot de knaag-
dieren. Wie het gebit beziet, merkt dat. Maar
die ziet ook, hoe de kiezen van de onderkaak,
als de bek gesloten is, moeten vallen binnen
den rand van de kiezen der bovenkaak. Dit nu
is niet zoo bij de herkauwende dieren. Men kan
dan gemakkelijk ook den haas als een herkauwend
dier beschouwen. De zin der aangehaalde
woorden is dus: Al wordt ook de haas als een her-
kauwend dier beschouwd, toch moogt hij kin-
deren Israël, het niet eten wij het, gelijk dui-
delijk is, het ander kenmerk der reine dieren
mist, n.l. de verdeelde klauw.

Onze lezer H. te B. vraagt, waarom men wel
eens spreekt van „hondewer“, om boos, regen-
en stormachtig weer aan te duiden. Hij heeft
gehoord dat men dit verklaarde, door te zeg-

Thans moeten we onze rubric „uit de Pers“ en het Feuilleton weglaten om het stuk van den geachten schrijver te plaatsen. RKO.]

Amstelveen, 14 Jan. 1901.

Hoogachtbare Redacteur!

't Is mij een behoefte, een kleine plaatsruimte in uw blad te vragen naar aanleiding van uw opmerking, door u gemaakt aan het slot van uw persoverzicht in de *Herant* van 30 Dec. l.l.

Met opzet heb ik tot nu toe gewacht, om te zien of u wellicht zelf, op het onjuiste van uw gevolgtrekking attent gemaakt, deze zou terugnemen; of dat misschien, 't zij door Prof. Wielenga, 't zij door wien dan ook, hierop een afdoend wederwoord zou zijn gegeven. In beide gevallen zou voor mij alle reden zijn weggenomen, een woord te willen meespreken.

Nu echter noch het een, noch het ander is geschied, wil ik gaarne openlijk uitspreken, wat mij op het hart ligt.

De zaak is deze. U deelt in het bovengenoemde *Herant* nummer het ingezonden stuk in de *Bosnien* mede van twee Haagse broeders naar aanleiding van Prof. Wielenga's artikel: „Een andere zaak“, en laat daarop voor een deel het antwoord van dezen volgen. In dat antwoord verklaart Prof. Wielenga, om alle verkeerde gedachte af te snijden: „Bedenk wel, dat ik het hiermee volstrekt niet heb tegen mannen als Dr. Kuiper en Dr. F. L. Rutgers. In vertrouwen voor die mannen doe ik voor niemand onder.“

En deels tot mijn groote verwondering, deels tot mijn innige smart distilleert u daaruit de m. i. ongemotiveerde beschuldiging, als zou Prof. W. daardoor de andere theologische Hoogleraren aan de Vrije Universiteit publiekelijk aan de kaak stellen als kerkvervalsers. Mij dunkt, mijnheer de Red., als u er dat niet ingeleid had, zou niemand het er in gelezen hebben. Is Prof. W. allerminst de man om zich aan verduchtmaking van wien dan ook, schuldig te maken, en komt hij steeds open en eerlijk voor zijn meening uit, hij heeft dat ook gedaan, waar hij antwoordde op het ingezonden stuk der broeders Jonker en Van der Spek. En waarom daarin juist zijn vertrouwen in de personen van Dr. Kuiper en Dr. Rutgers wordt uitgesproken, is eenvoudig, omdat in de schatting van iedereen, zonder aan de verdiensten der andere Hoogleraren te kort te willen doen, die beide professoren inzonderheid de vertegenwoordigers zijn van de theol. faculteit der Vrije Universiteit.

Bovendien, als men scherp wil ontleden (en mij dunkt, als men iemand beschuldigt, moet men zich rekenschap geven van de juiste manier, waarop hij sprak of schreef) zal men tot de conclusie komen, dat Prof. W. niet schreef, dat hij volstrekt niets heeft tegen Dr. Kuiper, en Dr. F. L. Rutgers, maar wel, dat hij volstrekt niets heeft tegen *mannen als* Dr. Kuiper en Dr. F. L. Rutgers. M. a. w. hij heeft die beiden genoemd als voorbeelden ten bewijze, dat elke *persoonlijke* beweegreden hier is buiten gesloten, gelijk hij in een volgende alinea duidelijk genoeg toelicht.

En nu verwonderd het mij, Hooggeleerde heer, dat u, tegen uwe gewoonte in, zoo vluchtig heeft gelezen, om daarna zulk een zware beschuldiging te uiten.

En het smart mij, omdat u zoo gedaan heeft, terwijl u in uw artikel „Terugblik“ in hetzelfde nummer verklaard heeft, dat de *Herant* zich niet heeft laten prikkelen om mee te doen aan twistgeschied over de kleine verschillenpunten en eigenaardigheden, waardoor de beide kerken-groepen, in '92 vereenigd, zich onderscheiden, ten einde het ernstig gevaar te voorkomen van opkomende bitterheid en onzaligen twist.

Geloof u niet met mij, dat één zulk een beschuldiging als u aan het slot van uw persoverzicht uit, meer kwaad bloed zet, dan een geheele reeks van met redenen gestaaide artikelen over eenige van die kleine verschillenpunten?

Daarom vertrouw ik, dat u aan dit schrijven geen plaatsopname zal weigeren, en of bovengenoemde insinuaties aan 't adres van Prof. W. terugnemen, of haar met deugdelijke bewijsgronden staven zal.

Met verschuldigde hoogachting,

Uw abonnee
H. BUURMAN.

[De zaak ligt uiterst eenvoudig.

Geraden werd elken band met de Vrije Universiteit af te snijden, omdat van de Vrije Universiteit gevaar voor de kerken dreigde.

Dit gevaar werd gezien in het drijven van wat genoemd werd de Maccoviansche richting. Dit gevaar moest dus wel komen van de Hoogleraren in de Theologie.

Niemand zal toch zoo zonderling zijn, om den band met een Universiteit af te snijden, omdat men bij mannen, die niet bij haar aangesteld zijn, iets vond dat men afkeurde, *tenzij ze dat afkeurde aan die Universiteit, d. i. van haar Hoogleraren, opdeden.*

Nu zijn er vier van deze Hoogleraren. Van twee van deze vier werd gezegd, dat in hen het gevaar niet school. Dus moest het wel schuilen in de andere twee.

Nem toch aan, dat het gevaar ook niet in die andere twee school, dan school er in heel de faculteit als zodanig geen gevaar, en hoe kon men dan aanraden den band met die faculteit af te snijden?

Nu gelooven we wel — of liever we weten wel beter — dat Prof. Wielenga het niet zoo boos bedoelde, maar altoos blijft dan toch, dat hij de faculteit kerkelijk wilde afsnijden, en dit laat nu eenmaal logisch geen andere uitlegging toe, dan dat er voor de kerken gevaar dreigde van die faculteit, en die faculteit bestaat toch feitelijk alleen uit de vier bedoelde Hoogleraren. RKO.]

Hoogachtbare Redacteur!

Door een der arbeiders in de Gereformeerde Zending op Java is beweerd, dat de prediking in de Gemeente aldaar behoort te geschieden in den taalvorm die *krama* heeten wordt. Die bewering was gegrond op den luid van die benaming, welke kan overgezet worden met *beleid*. Doch gespeend als zij is aan juist inzicht in den aard van dien vorm, heb ik die bewering in een langdurige briefwisseling bestreden, hoewel zonder baat. Aangezien inderdaad wezenlijke schade aan het gebruik van dien vorm voor dat doel verboden is, gelijk u beneden bliken zal, gevoel ik mij verplicht dien strijd voort te zetten, nu langs een anderen weg, opdat ook de ijverders voor de Zending naar eisch ingelicht worden. En dat niettegenstaande het mij leed doet in eenig opzicht in botsing te komen met den arbeid der Gereformeerde Zending, welke ik steeds belangstellend en met goede verwachting biddende gadeslaan.

In dien zin zond ik, geruimen tijd geleden, een opstel, uitvoeriger dan dit, ter plaatsing aan de *Indische Gids*. Niets van die opmerking bemerkende, neem ik de vrijheid een nieuw opstel u voor de *Standaard* of de *Herant* aan te bieden. Mocht de opmerking ginds toch geschied zijn, zonder te mijner kennis te zijn gekomen, en vindt u die daarom niet meer noodig, dan zoude u mij zeer verplichten met een hoefwijzing daarop te doen.

Ter zake dan. Het krama dient bij den Javanen werkelijk voor wat wij beleefdheid noemen, met een vreemd woord *politte*; maar naar zijn aard is het wel geschikt om met *politiek* of met *politie* vergeleken te worden.

Een paar voorbeelden. De vorm heeft geen persoonlijk voornaamwoord tot aanspreekwoord, zooals de andere taalvormen, maar stelt daarvoor het woord *voeten*; want eigenlijk is het de taal voor degenen die aan de voeten op den vloer gezeten, den blik niet hooger opheffen dan de voeten of knieën van den aangesprokene.

Vermaningen, bestraffingen, hoe noodig en plichtmatig ook vaak in de prediking, daar is in het krama geen plaats voor. Zelfs met naderegevingen moet zeer politiek te werk worden gegaan. Botweg die uit te spreken, zou een onbeschofte aanmatiging zijn, alsof een gering persoon iets beter zou weten dan de hooger geplaatste. Men zegt dus apodictisch: „U weet wel dat“ enz., of wel geeft de zaak in overweging met de woorden: „Zou u niet meenen dat“ enz.

Bevat e. o. a. woord een bijzin, ook maar wegens den grondvorm, die eenigszins kan tekort doen aan de eer of het aanzien van den aangesprokene, dan is dat niet te gebruiken ten opzichte van een meerdere. Bijv. als men iemand iets wijzen zal; dewijl het Jav. woord voor *wijzen* uit den grondvorm ook inhoudt *berispen*, zoo mijdt men dat woord, en zegt: „Ik verzoek u... te zien“, of iets dergelijks.

Ware het krama niets anders dan een magazijn van beleefde of fijner geachte woorden, die hier bestreden bewering zou goeden grond hebben. Maar daar het blijkt dat die vorm bepaalde eigenschappen en eischen heeft, die voor de prediking schadelijk zouden zijn, is het bevestigen dat hij daarvoor niet mag gebezigd worden.

Er is gezegd: het aanspreekwoord, hō wē, in den Javanen taalvorm (het ngoko) is hard en onbroederlijk. Waarom? Wel, de taalkundigen in Nederland vertalen het met *jij* of *you*. Daar doen ze verkeerd aan, immers wanneer bedoeld wordt dat zoo uitsluitend de kracht van het woord moet worden uitgedrukt. Dit zullen de heeren wel niet bedoelen, denk ik. Gewis, indien iemand van eenigen rang of leeftijd door een mindere daarmede werd aangesproken, zou hij zich beleefd achtten, omdat het aangenomen gebruik daar een ander woord voor heeft aangewezen. Maar niet omdat het woord in zich zelf iets vernederends bevat. De zin ervan is geheel gelijk aan ons *gij* of *uw*, zonder complimenten. In den gemeenzamen omgang bij ons wordt dat *gij* nog al gemeden en vervangen met e. o. a. titel, voluit of wel verkort tot *U*. Maar op den kathedraal, hetzij in de kerk of in andere plaatsen, is dat *gij* verre van contrabande. Het woord kō wē staat hier geheel gelijk mede, terwijl de surrogaten ervoor in het krama bepaalde complimenten zijn, die immers op den predikstoel wel degelijk contrabande zijn.

Er is gezegd: de leeraar is broeder in het midden van de broeders. Juist, en daarom moet hij ngoko spreken. Want dat is de familiere taal die tusschen broeders gebruikelijk is. Het krama is een antagonist van de broederlijke gemeenzaamheid, welke daarbij geheel op den achtergrond geraakt. Stuit iemand daarin dan nog het woord kō mō ē, welnu, hij kan dat verwisselen met het Jav. voor *broeders*, hetwelk geheel als voornaamwoord dienen kan en bovendien ook nog evenzer *zusters* beteekent, zoo dat het geheel algemeen van toepassing is.

Zoo is wel duidelijk dat het ngoko, en geen andere vorm, het meest geschikt en bepaald aangewezen is voor de prediking in de kerk. En inderdaad, deze mijne beoordeeling gaat niet uit van een vreemd standpunt, maar van het eigen Javaansche, als geheel genomen uit den aard der verschillende taalvormen en de gewoonte van het volk zelf.

Ware de woordenschat in krama edeler, fijner, waardiger van uitdrukking, dan zou de schaal misschien nog daarheen kunnen overhellen. Maar daar is geen schijn van. Het zijn andere benamingen voor dezelfde zaak, meer niet. Het woord in ngoko is geen minachtende uitdrukking, maar alleen de meer algemeene benaming. Wel bestaan in ngoko grove en minachtende uitdrukkingen; maar die zijn zeer licht te mijden: daartoe behoort men niet het krama te verkiezen. Elke beschafte Javanen mijdt ze, ook als hij ngoko spreekt. Men heeft dus maar het ngoko goed te bestudeeren en zich eigen te maken.

Nog is er op gewezen, dat de prediking *deftig* behoort te zijn. Dat stem ik gaarne toe, maar zeg daarbij, dat dan geen krama, maar ngoko moet dienen. Want dat is alleen geschikt voor alle deftige, indrukwekkende, zelfs verhevene redeneering. Het krama daarentegen met zijn complimenten en zijn veelvuldige herhaling van verlengde achtervoegsels der woorden leent zich daartoe geheel niet. Alle bevelschriften en besluiten van de Regering en de uitspraken en vonnissen der rechterlijke macht zijn natuurlijk in ngoko, en daar is toch wel deftigheid en onmisbaar vereischte van.

Met beleefden dank voor de opname, hoogachtend

Uw Hoogachtbare en WelEerw.
dienaar en broeder

P. JANSZ.

Patil, Dec. 1900.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Oosterwald, A. J. Muller, te Kockengen.
AANGENOMEN: Hilversum A. S. O. Los, te De Lier. — 's-Gravenhage, Joh. Jansen, cand. te Kampen.

BEDANKT: Harmelen, J. van Lankhuizen, te Wilnis. — Grijskerke, K. K. Troost, te Naaldwijk. — Heeg, A. van Dijken, te Aalten.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Puiflijk en Leeuwen Joh. E. Bijl, cand. te Delft. — Zevenhoven en Kluwaal, P. N. Gijssman, cand. — Rolde, S. K. Pakker, te Peperga en Bledijke. — Elburg, C. J. Jansz, te Renkum.

AANGENOMEN: 's-Graveland, N. P. E. van Uchelen, te Renswoude. — Oss G. A. van den Bergh van Eysinga, cand. te Hulst.
BEDANKT: 's-Heerenhoek e. a., D. Klein Wassink, cand. te Halle. — Dordrecht, J. Schöcking, te Koudum.

Advertentien.

Vereeniging

„Dr. Scheurer's Hospitaal.“

Door een vergissing werd in Oct. niet verantwoord de gift der kinderen van de Chr. school te Nieuwerbrug a/d. Rijn f 6.—, door Mevr. B. te B.

J. A. M. VAN SCHILVEN,
Penningmeester.

GOLDSCHMEDING.

PIANO'S en ORGELS.

Warmoesstraat 14 en
Keizersgracht 305, bij de Wolfenstraat.
Piano's in huur van af f 4.— p. m.d.
Vraag Catalogus en Condities.
Ruim 250 exemplaren voorhanden.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

RIEM-VIS' OCHTENDVOEDER

is voor hoenders het beste voedsel.

Het bevat geen mais of maïsmeel, waardoor zij met mijn ochtendvoeder gevoed, krachtig en gezond blijven. Dit voeder voorkomt en verhelpt het *veeren-plukken* en is uitmuntend tegen het leggen van *windeieren*. Volgens het laatste uitgereikt attest van de Heeren Dr. Van Hamel Roos & Harmens te Amsterdam, dato 6 Nov. 1900, was de Analyse van mijn voeder: Eiwitstoffen pct. 25.04; Vet pct. 4.08; abnormale bestanddeelen werden niet geconstateerd. Ieder afnemer heeft het recht dit voeder gratis bij bovengenoemde Heeren te laten onderzoeken.

De algeheele voederkosten zijn 1 cent per kip per dag. Wat de hoenders meer noodig hebben aan eiwit en vet, krijgen zij uit hun graanvoeding tegen den avond, behalve wat zij nog uit het groenvoeder 's middags bekomen; zoodoende komt men tot een goede, juiste verdeling der verschillende bestanddeelen. Te veel eiwitstoffen en vet op eenmaal toegediend, werken schadelijk. Sedert 1893 wordt mijn ochtendvoeder door zeer vele kippenhouders met succes aan hun hoenders verstrekt.

De levering geschiedt direct door mij en niet door middel van depôts, waardoor steeds versche kwaliteit gegarandeerd is. De prijs is f 1.80 per 10 Kilo, f 4.— per 25 Kilo, f 7.25 per 50 Kilo, franco naaste station van aankomst, 5 Kilo f 1.— franco huis.
LET WEL, ik beloof den afnemers van mijn voeder geen 200 en meer, eleren per kip, per jaar, ook worden door mij nimmer schitterende attesten van afnemers gepubliceerd, daar het legesultaat behalve van het voeder, nog van vele andere omstandigheden afhankelijk is. Men vrage mijn beknopte Handleiding omtrent voeding en verzorging der hoenders aan, welke gratis wordt toegezonden.

Machinaal gereinigd avondvoeder (graan), het beste wat er is, per H. L. f 7.—, franco naaste station, *monsters gratis*. Legnesten van stroo, en nesten tegen elerpijken. Gegalvaniseerd ijzeren drinkfontein, vriezen niet stuk en voorkomen het bevriezen van kam en tellen.

Prijscourant gratis.

Alleen verkrijgbaar bij

J. F. RIEM-VIS,
Waterloostraat 3, Den Haag.

Levensverzekering-Maatschappij

„NEW-YORK.“

Opgericht in 1845.

Directie voor Nederland:

455 Keizersgracht, Amsterdam, in het Gebouw der Maatschappij.

Deze Maatschappij biedt in haar

WERELDPOLIS

maer WAARBORGEN, VRIJHEDEN en VOORDEELEN aan dan welke andere Maatschappij ook.

Aetieve Vertegenwoordigers vinden op zeer gunstige voorwaarden plaatsing.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Aan de leden voor 1901 is verzonden:

Gods kinderen van Ur,

DOOR

J. H. FERINGA.

Met illustraties van CHR. KOPPENOL.

1ste STUK.

Vóór den 15den Maart a. s. volgt het tweede stuk, waarmee het werk compleet is. Het geheel wordt een boek van 30 vel met 17 groote platen. De prijs is f 4.75; in prachband f 5.50. Het werk is *alleen* compleet verkrijgbaar.

Amsterdam.
Pretoria.
NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

(voorheen JOHANNES KRAMER & Co.),

Dam 15-17 en Vijgendam 12.

Kopen en verkopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering

Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:

Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNING VAN DER OYE
Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen KAPITAAL en LIJFRENTE tot elk bedrag.

De Zendingszaak.

Een verzoek om eenige revisie.

OPEN BRIEF

AAN

Prof. Dr. A. KUYPER,

Hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

DOOR

H. DIJKSTRA te Smilde.

Prijs f 0.50.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Album met 50 verschillende Briefkaarten,

met gezichten van APELDOORN en OMSTREKEN, wordt netjes verpakt na ontvangst van postwissel, groot f 2.50, door geheel Nederland franco toegezonden door den Boek- en Kunsthandel van

H. VAN DER HOEVEN, Apeldoorn.

DE KONINKLIJKE BRUID,

door Chr. W. KOSTER. Prijs f 0.35.

Uitgever W. KIRCHNER, Rozengracht 55, Amsterdam.

Dit is een boeiend verhaal, waarin op zeer gelukkige wijze de voorvallen van den dag — VERLOFING KONINGIN, KOMST PRESIDENT KRUGER, OVERGANG DER EEUW — in den vorm van een verhaal behandeld worden. De schrijver mocht door zijn vorige uitgave: „De familie Kerkhof“ zich reeds een goeden naam verdienen. „De koninklijke Bruid“ is een op fraai papier uitgevoerd, en met vele schoone illustraties voorzien werkje, dat voor f 0.35 zeer goedkoop is.

PAULUS en FILIPPI.

TWINTIG LEERREDENEN

uit de wordingsgeschiedenis van, en uit den Zendbrief aan de gemeente van Filippi,

VAN

P. A. E. SILLEVIS SMITT,

Beleenaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te Rotterdam.

Prijs f 2.70; gebonden f 3.50.

De schrijver zegt in de voorrede, dat zijn doel tweeledig is.

„Om diegenen die verhinderd zijn des Zondags op te gaan, lectuur te verschaffen en om vacanten kerken een bundel predikatiën aan te bieden, die zich bij uitnemendheid leenen ter voorlezing aan de gemeente.“

Deze bundel, 27 vel groot, is ook verkrijgbaar in wekelijksche afleveringen van 1 vel dikte, à 10 Cent per aflevering.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER

Bij A. GEZELLE MEERBURG, te Heusden, is verschenen:

Eene van de oorzaken der Krankzinnigheid.

Misbruik van sterken drank,

door J. H. A. VAN DALE,

Geneesheer-Dirctor van „Veldwijk.“

Uitgegeven door de Geref. Vereeniging voor Drankbestrijding.

Alle solide boekhandelaren nemen bestellingen aan en tegen toezending van het bedrag wordt deze brochure franco gezonden door den Uitgever.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer P. van Loon Az. te Gaastmeer (uit Woudsend) f 36.50; door Dr. J. J. Impeta te Katwijk a/Zee f 19.50; door Dr. J. A. de Vries te Fijnaart (uit Dinteloord) f 4.50; door den heer C. Verhage te Middelburg; uit Middelburg f 196, uit St. Laurens f 8.50; uit Arnhem f 8 samen f 212.50; door den heer H. A. Teuwisse te Zetten f 5; door den heer J. Dirksmaat te Broek op L. dijk f 130; door den heer Johs. Krap te 's-Gravenhage f 80; door den heer P. van Recnen te Ede f 113; door den heer J. van der Waals te Nijkerk a/d V. f 200.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit)

Van de Geref. kerk te Haarlem A f 15.64; van idem te Moerdijk (1/2 coll.) f 1.73.

Aan Schenkingen:

Door den heer C. Verhage te Middelburg van N. N. f 2, van N. N. f 1, van N. N. te W. f 0.75, samen f 3.75; door den heer J. v. d. Waals te Nijkerk van N. N. f 12, door de administratie van de *Herant* van A. Rienstra te Whitsville f 1.31, van N. N. f 1.06 samen f 2.37; gevonden in de collecte Geref. kerk te Amsterdam C. P. H. f 1; door den heer J. Wolfswinkel gevonden in de Geref. kerk te Schiedam B f 1.

Voor de Medische Faculteit:

Door den heer C. Verhage te Middelburg van mevr. wed. N. f 2.50.

Voor het Studiefonds:

Door Prof. Dr. J. Woltjer 1/2 jaarl. Praeibende f 39.20.

Voor de Bibliotheek:

Statistiek van den Handel enz. in Ned. Indië over 1899 (Van het Dep. van Koloniën).
Opheffing van de rechtbanken van omgang en nieuwe regeling van de residentie-gerechten op Java en Madura (Idem).

Studenten-Almanak voor 1901 van het corps van studenten aan de V. U. en van het studentencorps te Kampen (van de commissie voor de redactie).

Maandcijfers no. 4 (van het Centraal Bureau voor de Statistiek).
Eenige brochures (van W. v. d. M. te d. L.)

S. J. SEEFAT,

Penningmeester.

Boek- en Courantdrukkerij:

DE ROYER KROON & BAKELIS,

Amsterdam.

Dit blad
Bijdragen
dit blad be-
aan de Al-
insending
kunnen voe-

Van

Het on-
stige beho-
zijn Huwel-
het verban-
loovigen m-
is dusver-
het oog v-
samenhangt
Huwelijks-
menteele op-
tegenzin ge-
nuchtere op-
Want wel t-
Jacob Cats
wing nog v-
niet tot ha-
ren, dat d-
heid alleen s-
de gemeente
begeeren, w-
van het Hu-
gehuilid, J-
was, dat he-
zijn. De be-
plechtigheid
einde van d-
na afloop der
des Heeren,
werd al spoed-
beurten of
kelen bezoch-
het Huwelij-
waar dan bij-
ten kwalijk
ruimen voor-
weinig strook-
gadigden, om-
wonen, en ee-
de huwelijks-
gemeen kwan-
gewoonte in
tigheid afzon-
der week, te
echter verviel
meente. Het
eenkomst der
van familie en
liere plechtig-
met de kerk i-
plaats had in-
werd door de
collecte voor-
nu het kerke-
reformen
heeft, kwam
plechtigheid b-
huis werd geh-
de aanwezighe-
nen vaak weg-
niets over dan
predikant, voor-
telijk optrad,
met de kerk lo-
dat enkelen d-
waarom ook d-
dikan niet ev-
vervangen kon-
der de familie-
knien, Zoo wr-
in opvatting.
Nu kunnen w-
vatting der Roo-
hangt hier af v-
het Sacrament,
Sacrament niet
Schrift voorkom-
blijft dit een ble-
Onze godgeleerd
van Sacrament
streeks met de v-
Christus samen-
alle geloovigen
meer algemeene
ordering van he-
en het dus niet
loovigen doelde,
derwerp is dit i-
verder belang.
lang heeft is,
band tusschen b-
heeft geleid, en
ons weer tot zijn
hierin blijft dan
verschil bestaan,
Huwelijk uit he-